

Informatieboekje Sunte Werfert

Groep 4

Voorwoord

Als ouder wilt u graag op de hoogte zijn van de activiteiten van de kinderen op school. Speciaal voor de ouders van groep 4 is dit boekje gemaakt om meer specifiekere informatie te geven, dan de schoolgids u geeft.

We geven dit boekje bewust vóór de kennismakingsavond aan u mee. Zo kunt u het van tevoren lezen. Tijdens de kennismakingsavond zult u samen met uw kind de klas 'ontdekken'. Als u dit boekje dan gelezen hebt, zult u nog beter begrijpen wat uw kind bedoelt en kunt u de dingen hoogst waarschijnlijk beter plaatsen... Zeker de moeite waard dus!

In groep 4 verandert er voor de kinderen het een en ander t.o.v. groep 3.

Het lesprogramma wordt uitgebreid en er wordt meer van de kinderen verwacht op het gebied van zelfstandig werken.

Algemeen gedeelte

Als ouder/verzorger wilt u graag op de hoogte zijn van de activiteiten van de kinderen op school. Speciaal voor groep 4 is dit boekje gemaakt om meer specifiekere informatie te geven dan de schoolgids u geeft.

Vanaf 8.15u. is de inloop. Om 8.30 uur willen we graag beginnen met de lessen. Indien u de leerkracht wilt spreken kunt u 's middags na schooltijd een afspraak maken. Dringende zaken kunt u natuurlijk wel tussen 8.15u en 8.30u. aan ons melden.

In de groepen 3 t/m groep 8 worden de verjaardagen van de kinderen in de klas zonder de ouders gevierd.

Bijna dagelijks werken de leerlingen zelfstandig aan taken. De leerlingen verwerken dan uitgelegde stof en automatiseren hun handelingen en oefenen de aangeleerde strategieën.

Het zelfstandig werken is aan regels gebonden. De leerkracht is tijdens deze lessen bezig met extra hulp aan leerlingen aan de instructietafel.

In de eerste weken wordt er extra veel aandacht besteed aan omgangsvormen/goede manieren. Dit kan variëren van "hand voor de mond" bij gapen of niezen, niet onderuit liggen, tot respect tonen voor anderen of voor andere zienswijzen. Aandacht wordt besteed aan plaaggedrag en het door pratend oplossen van problemen.

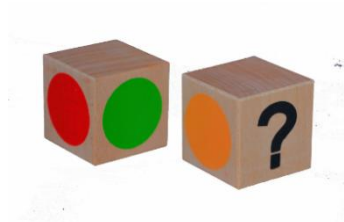
Dagprogramma

Op het bord staan de vakken die op die dag gegeven worden zoals spelling, rekenen, lezen, taal en schrijven. Achter ieder vak staat genoteerd welke bladzijde de kinderen voor zich moeten nemen. Dit stimuleert de zelfstandigheid van de kinderen.

Zelfstandig werken

De leerlingen en leerkrachten maken samen deel uit van het onderwijsleerproces waarbinnen de kinderen vooral leren om zichzelf te ontwikkelen. Wij bieden een duidelijke structuur voor kinderen waarbinnen een steeds groter beroep wordt gedaan op zelfstandigheid. Doormiddel van kiesborden, taken, planborden, dag- en weektaken werken

we samen met de kinderen aan een ontwikkeling naar een steeds grotere mate van zelfstandigheid.

Hierbij maken we gebruik van het stoorblok en het stoplicht. Ieder kind krijgt een stoorblok waarmee het kan aangeven of het ongestoord willen werken, een vraag heeft of wil samenwerken. Klassikaal maken we gebruik van het stoplicht. Staat dat op rood dan werken de kinderen zelfstandig. Staat het licht op oranje dan mag de leerkracht niet gestoord worden, maar is onderling overleg toegestaan. Op groen mag er met iedereen overlegd worden.

Elke dag werken we ook aan de **instructietafel**. De leerkracht kan op deze manier de kinderen intensiever benaderen, omdat de betrokkenheid in een klein groepje groot is. De leerkracht kan zo de kinderen extra hulp of uitdaging bieden.

Wanneer er in een kleine groep wordt gewerkt, betekent dat voor de andere kinderen dat zij zelfstandig aan het werk zijn. Deze werkwijze is voor ieder kind herkenbaar.

Bijna dagelijks werken de leerlingen zelfstandig aan taken. De leerlingen verwerken dan uitgelegde stof en automatiseren hun handelingen en oefenen de aangeleerde strategieën. Dit doen we met behulp van een weektaak. Op deze manier worden kinderen zelf verantwoordelijk voor hun werk, leren ze te plannen en ontwikkelen ze eigenaarschap.

De vreedzame school

Met de hele school werken we aan een positief, veilig en democratisch klimaat op school. Dit doen we allemaal en we verbinden ons hiermee aan het concept 'de Vreedzame school'.

De Vreedzame School is geen methode met alleen lessen. Er is wel een *lessenserie*. Maar die beschouwen we als een kapstok, waaraan de school houvast heeft en die een zekere mate van continuïteit garandeert.

De lessenserie bestaat uit *interactieve lessen* voor *alle groepen* rondom het *centrale thema: het oplossen van*

conflicten zonder geweld. Ook *sociale vaardigheden* die daar een voorwaarde voor zijn, komen aan bod. De lessen worden door de groepsleerkrachten gegeven.

In het verlengde van de lessen realiseert het schoolteam een *sociaal klimaat*, dat de school tot *gemeenschap* maakt, waarin iedereen zich *medeverantwoordelijk, thuis en betrokken* voelt.

In blokken werken we aan de volgende thema's:

Blok 1: we horen bij elkaar

In dit blok staan de lessen in het teken van het creëren van een positief klimaat in de klas. Samen met de leerlingen maken we afspraken over hoe we met elkaar omgaan in de klas. Leerlingen bedenken zelf taken en verantwoordelijkheden.

Blok 2: we lossen conflicten zelf op

Hierin leren de leerlingen het begrip “conflict”. En ze krijgen zicht op hoe je kunt reageren op een conflict. Na dit blok verwachten we van de leerlingen dat ze zélf – met behulp van een heel eenvoudig stappenplan – hun conflicten oplossen.

Blok 3: we hebben oor voor elkaar

Goede communicatie is de sleutel tot het oplossen en voorkomen van conflicten. In dit blok besteden we onder andere aandacht aan de rol van misverstanden, het je kunnen verplaatsen in het gezichtspunt van een ander, actief luisteren en samenvatten.

Blok 4: we hebben hart voor elkaar

In dit blok worden verschillende, belangrijke vaardigheden voor conflictoplossing geleerd, waaronder het herkennen van je eigen gevoelens (en erover kunnen vertellen) en het erkennen en accepteren van de gevoelens van een ander.

Blok 5: we dragen allemaal ons steentje bij

In dit blok wordt het begrip “mediatie” aangeboden en wordt in de bovenbouw het “stappenplan voor mediatie” geïntroduceerd en geoefend. Vaardigheden uit de voorgaande blokken worden geïntegreerd.

Blok 6: we zijn allemaal anders

Veel conflicten komen voort uit een vooroordeel ten aanzien van verschillen. In dit blok staan samenwerken en het waarderen van verschillen centraal.

Vakinhoudelijke informatie

Nederlandse taal - Taal actief

Dagelijks wordt er op allerlei manieren veel aandacht besteed aan taal. We doelen dan op luisteren, spreken, schrijven, taalopbouw en taalgebruik. Naast allerlei ‘talige activiteiten’ in de klas gedurende de hele dag, werken we met taalleesboeken en meerdere taalwerkboeken. We gebruiken daarvoor de taalmethode ‘Taal Actief’.

Met Taal Actief werken alle leerlingen vanaf dag één op hun eigen niveau; drempelniveau, basisniveau en verrijkniveau. De kinderen starten met een beginopdracht 'Eerst proberen'. Afhankelijk daarvan wordt bepaald op welk niveau ze verder gaan.

Het taalprogramma van Taal Actief onderscheidt vier leerstofdomeneinen:

1. Woordenschat

Woorden en woordclusters

De kinderen krijgen in het basismateriaal per jaargroep ruim 400 woorden aangeboden volgens de aanpak Met woorden in de weer. Alle themawoorden komen minimaal zes keer aan bod.

Onthoudstrategieën

De kinderen krijgen per jaargroep acht lessen aangeboden die specifiek zijn gericht op het leren onthouden van woorden en woordbetekenissen. Hierbij worden de woordstructuren ingezet.

2. Taal verkennen

Verkennen van tekens

Leerdoelen: alfabet, punt als leesteken, klinkers en medeklinkers, klankgroepen, pictogram, alfabetiseren op de eerste letter.

Verkennen van woorden

Leerdoelen: zelfstandig naamwoord, samenstelling, werkwoord, verkleinwoord, bijvoeglijk naamwoord, meervouden op -en en -s, voorzetsel, eigennaam.

Verkennen van zinnen

Leerdoelen: maken en onderscheiden van woordgroepen, kenmerken van een zin, wie-wat-waar-wanneer-deel, vraagzin, vertelzin, zinsdeel.

Verkennen van taalgebruik

Leerdoelen: beleefd en onbeleefd taalgebruik, tegenstelling.

3. Spreken & luisteren

De kinderen krijgen per jaargroep zestien lessen aangeboden die op zes praatsoorten zijn gericht: verhalend, informatief, instructief, betogend, expressief/poëtisch, contactueel. Elke les heeft een praat- en luisterhulp.

4. Schrijven

De kinderen krijgen per jaargroep zestien lessen aangeboden die op zes tekstsoorten zijn gericht: verhalend, informatief, instructief, betogend, expressief/poëtisch, contactueel. Elke les heeft een praat- en luisterhulp.

Samenwerkend leren

De kinderen krijgen op diverse momenten werkvormen aangeboden waarbij ze gestructureerd samenwerken in twee- of viertallen. Per thema wordt een les aangeboden waarin een

samenwerkingsdoel centraal staat.

Spelling

Voor het vak spelling werken we met de methode 'Taal Actief'. Het spellingprogramma sluit aan bij dezelfde thema's als het taalprogramma en er is een voortdurende wisselwerking tussen het leren van woorden, zinnen en teksten (taal) en het correct leren schrijven ervan (spelling). De samenhang tussen beide leerlijnen is daardoor direct en herkenbaar aanwezig.

Met Taal Actief spelling werken alle leerlingen vanaf dag één op hun eigen niveau.

Alle kinderen starten met een beginopdracht (dictee). Aan de hand van het aantal fouten wordt bepaald op welk niveau de kinderen aan de slag gaan; drempelniveau, basisniveau en verrijkniveau.

Daarnaast beschikken wij over oefensoftware waar de kinderen wekelijks mee aan de slag gaan op eigen niveau.

Er wordt ruim aandacht besteed aan herhaling. Dit wordt op verschillende manieren ingebouwd:

- Moeilijke woorden; de moeilijkere spellingcategorieën komen elk leerjaar terug
- Andere spellingproblemen
- Meerdere categorieën binnen een woord
- Concurrerend woorden (bijv. met d of t aan het eind)

De spellingcategorieën die in groep 4 aan de orde komen zijn:

Luisterwoorden

Spellingcategorieën: Twee en drie medeklinkers aan het begin/eind, twee medeklinkers met tussenklank, woorden die beginnen met v-/f-/z-/s-, woorden die beginnen met sch-/schr-, woorden met ng/nk, eer/oor/eur, aai/ooi/oei, eeuw/ieuw/uw.

Weetwoorden

Spellingcategorieën: woorden met ei/jij, be-/ge-/ver-, au/ou, cht/ch.

Regelwoorden

Spellingcategorieën: woorden met eind -d, -je/-tje/-pje, open en gesloten lettergreep.

Lezen – Estafette

Bij het vak lezen maken we onderscheid tussen technisch lezen en begrijpend lezen.

Wij starten elke dag met 20 minuten stillezen. Daarnaast nemen risicoleerlingen drie keer per week 20 minuten deel aan tutorlezen. Zij lezen met een vooraf opgeleide tutor uit groep 7 en 8.

Een belangrijk didactisch uitgangspunt van Estafette is het fasenmodel bij de leesverwerving. Volgens dit model leren kinderen eerst correct lezen, waarna ze hun leessnelheid verhogen om vlot en vloeiend te leren lezen. Specifieke leesmoelijkheden worden eerst apart geoefend. Eerst goed, dan vlot. Vervolgens krijgen de kinderen teksten. Kinderen die dat nodig hebben, krijgen gerichte instructie en feedback.

Wij bieden de kinderen leesonderwijs op maat. Hun leesprestaties bepalen de aanpak voor iedere kind afzonderlijk. Estafette kent drie verschillende aanpakken:

Aanpak I voor risicolezers

Met begeleiding, extra leestijd en meer instructie. Deze kinderen krijgen leesonderwijs dat afgestemd is op hun lesniveau en behoeften. Extra aandacht is gegarandeerd met een verlengde instructie, begeleide verwerking, begeleide oefening en extra leestijd. Ook besteden we systematisch aandacht aan het herhaald lezen van eenvoudige teksten en het automatiseren van de leesvaardigheid. Risicolezers krijgen binnen de groep de kans om zich op te trekken aan betere lezers. Wellicht dat uw kind deze teksten meekrijgt om ook thuis deze te oefenen.

Aanpak II voor methodevolgers

Met een klassikale basisinstructie en zelfstandig werken. Methodevolgers krijgen klassikaal instructie. Vervolgens gaan ze aan de slag met verwerkingsopdrachten, die ze individueel of samen met een leesmaatje maken. Zo combineren we instructie en begeleiding met de mogelijkheid van zelfstandig werken.

Aanpak III voor snelle lezers

Met een minimale instructie, volop zelfstandig werken en veel vrijheid in lezen. Snelle lezers werken met een minimale instructie aan hun eigen leesontwikkeling. Ze maken opdrachten in de Estafetteloper, een speciaal werkboek dat een onderhoudsprogramma bevat. Ook snelle lezers volgen de normale doorgaande leeslijn. Ze lezen de Estafette-leesboeken alleen sneller en kiezen verder zelf boeken uit onze mediatheek. De opdrachten die ze daarbij maken, zijn vooral gericht op leesbeleving en leesbevordering.

Leesniveaus

Tweemaal per jaar worden er toetsen afgenomen, waarbij we bepalen of het kind het minimale AVI-niveau van zijn leerjaar beheerst. D.m.v. de juiste Estafette-aanpak maken wij hierin verschil voor kinderen die eigenlijk verder zijn. In het rapport zult u dit leesniveau van uw kind vinden.

Begrijpend lezen

Voor begrijpend lezen maken we gebruik van de methode Nieuwsbegrip XL. Nieuwsbegrip XL is een aanpak waarbij de leerlingen teksten lezen over een actueel onderwerp,

maar ook in aanraking komen met ander soortige teksten zoals: gedichten, recepten, songteksten, mails etc.

Aan de teksten zijn leesbegrip- en woordenschatoefeningen gekoppeld, met als doel leerlingen strategisch te laten lezen. De actualiteit motiveert leerlingen om de tekst te lezen. Doordat de leerkracht 'hardop-denkend' voordoet hoe hij als leesexpert een tekst aanpakt, laat hij zien hoe hij een leesstrategie gebruikt om de tekst te doorgronden.

Leesstrategieën

Met Nieuwsbegrip oefenen leerlingen de volgende leesstrategieën:

- voorspellen
- ophelderen van onduidelijkheden
- samenvatten
- vragen stellen
- relaties/verwijswoorden

Deze strategieën voor begrijpend lezen vormen ook de basis van een stappenplan wat leerlingen gebruiken bij het lezen van de teksten.

Het NOS Jeugdjournaal maakt iedere maandag een filmpje dat inhoudelijk aansluit op de teksten van Nieuwsbegrip. Hiermee wordt de tekst ondersteund.

Nieuwsbegrip wordt elke zes weken getoetst aan de hand van bloklessen waarin de verschillende strategieën aan bod komen.

Een keer per jaar (in januari) wordt het begrijpend lezen getoetst met de toets Begrijpend Lezen van het CITO leerlingvolgsysteem.

Stillezen – leesbeleving

Iedere dag wordt er gestart met 20 minuten stillezen. De kinderen mogen lezen uit een boek naar keuze. De doelstelling is tweeledig:

Kinderen leren dat lezen leuk kan zijn; je kunt heel veel plezier beleven aan een leuk boek. Kinderen maken veel 'leeskilometers'. Door veel te lezen gaan kinderen ook aanzienlijk beter lezen.

Dat is heel belangrijk, omdat de vaardigheid lezen aan de hele schoolcarrière ten grondslag ligt.

Rekenen – Wereld in Getallen

Voor het vakgebied rekenen maken we gebruik van de methode De Wereld in Getallen. Er is veel aandacht voor oriëntatie op rekenmoeilijkheden, begripsvorming, inoefening en het automatiseren van rekenvaardigheden.

De methode werkt met een weektaak voor het zelfstandig werken en differentiatie op 3 niveaus. Het leerjaar is opgedeeld in 8 blokken van 4 of 5 weken. Bij een blok van 5 weken zijn de eerste 4 weken voor de basisstof. In week 5 volgt de toets met daarna herhaling en verrijking. De kinderen verwerken alle

rekenleerstof op de computer en niet meer in een rekenschrift.

Weektaak voor zelfstandig werken

Elk kind werkt dagelijks zelfstandig aan de weektaak. In de opgaven komt alleen behandelde stof aan bod. Zo leren de kinderen om zelf problemen op te lossen en hun werk te plannen. Bij de weektaak horen ook oefeningen op de computer.

De weektaak is gedifferentieerd in moeilijkheidsgraad. De niveaus zijn: minimum, basis en plus. Kinderen kunnen makkelijk doorwerken en overstappen op het volgende niveau.

Met de niveaus minimum (1 ster), basis (2 sterren) en plus (3 sterren) is er voor ieder kind een passend rekenaanbod.

Voor rekenzwakke kinderen: bijwerkboek

Na elke klassikale instructie geven wij rekenzwakke kinderen verlengde instructie in het bijwerkboek. Zij krijgen één oplossingsstrategie aangeboden. De overige kinderen werken op dat moment zelfstandig aan hun werk en weektaak. Zo kunnen wij ons helemaal richten op de verlengde instructie.

Voor rekensterke kinderen: pluswerkboek

Voor rekensterke kinderen is er het pluswerkboek. Daarin werken ze als ze klaar zijn met het plusniveau in de weektaak. De opgaven zijn verdiepingen, vragen meer rekenkundig inzicht, maar lopen niet vooruit op de komende lesstof.

Onderwijsinhoudelijk ligt de nadruk van het rekenonderwijs in groep 4 op:

Oriëntatie op de getallen tot en met 100

- Terugtellen met sprongen van 10
- Beheersen van de getallenlijn tot 100
- Aanvullen tot een tiental en afhalen van een tiental
- Kennismaken met getallen groter dan 100
- Geautomatiseerd optellen en aftrekken over het eerste tiental
- Optellen en aftrekken tot en met 100

Tafels

- Automatisering van de tafels van 0, 1, 2, 3, 4, 5 en 10
- Inoefening van de tafels van 6
- Voorbereiding van het delen

Geld

- Gepast betalen, terugkrijgen en het vergelijken van geldhoeveelheden met munten en biljetten tot en met 100 euro

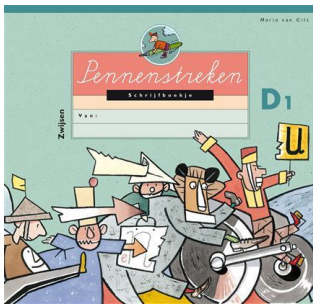
Tijd

- Klokkijken met hele en halve uren zowel analoog als digitaal
- Klokkijken met het kwartier, analoog
- Maand- en jaarkalender

Meten en meetkunde

- Gebruik van meter en centimeter, gram en kilogram, liter
- Blokkenbouwsels en plattegronden

Schrijven – Pennenstreken

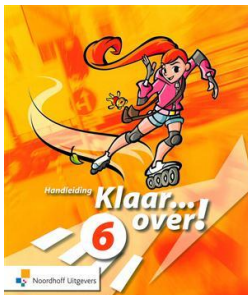
We maken gebruik van de methode Pennenstreken. In groep 3 hebben de leerlingen blokletters aangeleerd. In groep 4 staat het aanleren van schrijfletters in kleine letters centraal.

Bovenaan de bladzijde wordt een schrijfpatroon geoefend, daarna de letter, daarna de verbinding van deze letter met andere en tenslotte het naschrijven van zinnen.

Voorafgaand aan het schrijven oefenen de kinderen de letter door 'in de lucht te schrijven'. Zo krijgen ze gevoel voor de vorm van de letter. Op het bord wordt daarna de letter in het groot voorgedaan. Belangrijk daarbij is het startpunt, pauzepunt en eindpunt voor de kinderen. Ook aan een goede schrijfhouding wordt aandacht besteed. Goed op de stoel gaan zitten, een juiste pengreep en de ligging van het schrift komen aan bod.

Bij het schrijven wordt een driekantig potlood gebruikt. Uitgezonderd hiervan worden de kinderen die op advies van de fysiotherapeut een andere pen moeten gebruiken..

Verkeer

We gebruiken de methode "Klaarover". Aan bod komen onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de kinderen. Er worden regels en borden behandeld die gelden voor voetgangers en fietsers. In die hoedanigheid nemen zij deel aan het verkeer.

Er is ook aandacht voor andere verkeersdeelnemers. Elke les wordt afgesloten met begrippen en regels die de kinderen moeten onthouden. Bijv. stoeprand is stoprand.

Bewegingsonderwijs

De kinderen krijgen een maal per week bewegingsonderwijs in de Helster. Wij wisselen spellessen af met lessen rondom toestellen. Het is de bedoeling dat de kinderen hiervoor een gymtas met gymkleding en gym schoenen bij zich hebben. Voorziet u alles weer van naam? De gymtas gaat na iedere gymles weer mee naar huis.

Wanneer het kind niet mee mag/kan gymmen, geeft u dit dan a.u.b. even door aan de groepsleerkracht.

Handvaardigheid – Uit de kunst

Wij gebruiken de methode “Uit de Kunst “. Er is een breed aanbod van materialen en technieken. Een aantal weken per jaar organiseren wij samen met groep 3 creatieve circuits waarbij we dankbaar gebruik maken van hulp (groot-)ouders. U wordt t.z.t. geïnformeerd.

Ons Plusaanbod

Ons Plusaanbod is in ontwikkeling en bedoeld voor de betere leerlingen.

Onder Plusleerlingen verstaan we:

- hoogbegaafde of begaafde, gemakkelijk lerende kinderen; kinderen die uitblinken in een bepaald vak en die de betreffende leerstof van dat vak in het leerjaar waarin ze zitten al doorgewerkt hebben;
- goede leerlingen die nieuwsgierig zijn naar extra uitdagingen op verschillende terreinen.

Voor al deze leerlingen geldt dat zij een behoorlijke mate van zelfstandigheid moeten bezitten.

Op dit moment worden naast het verrijkingsmateriaal uit de reguliere methode gebruikt, maar ook uit Topklassers, Kien, Somplextra, Smartgames en ander uitdagend leermateriaal.

Topklassers

Met *Topklassers* kan zowel individueel als met een groep(je) gewerkt worden. Hierbij wordt een beroep gedaan op het analytisch, creatief en praktisch denkvermogen van de leerlingen. *Topklassers* biedt verbreding en verdieping aan in voor kinderen aantrekkelijke en uitdagende vakgebieden.

Kien

Kien rekenen biedt materiaal voor snelle en goede rekenaars in de groepen 3 t/m 8. Het materiaal is zodanig dat leerlingen er zelfstandig mee aan de slag kunnen. Per leerjaar is er een verzameling van dertig onderwerpen. Deze onderwerpen zijn geordend in vier categorieën: thema, getallen, meten en meetkunde en redeneren. In de categorie thema staat een grote context centraal, waarin diverse rekenactiviteiten gevraagd worden. De categorie getallen bevat vooral opdrachten rond getalbegrip en basisvaardigheden. In meten en meetkunde staan uiteenlopende onderwerpen. De kinderen moeten er vaak veel bij tekenen. In redeneren ligt het accent op het redeneren, uiteraard toegesneden op het

niveau van de kinderen. Als een leerling klaar is met een onderwerp, dan kan het zelf het gemaakte werk nakijken met het antwoordenboek. Daarin staat niet alleen het antwoord, maar ook de berekening. Als het antwoord van het kind niet klopt, kan het met die berekening nagaan, waar een fout is gemaakt. Kien rekenen kan naast elke reguliere methode gebruikt worden.

Wij hopen u met dit boekje voldoende te hebben geïnformeerd over de gang van zaken in groep 4. Als u nog vragen hebt, kom dan gerust.